

* **Owad, który żywi się kasztanowcami**

Portret szkodnika

Sprawcą szkód wyrządzanych kasztanowcom jest piękny, trzymilimetrový motyl - szrotówek kasztanowcowiaczek (*Cameraria ohridella*). Ten niepozorny owad z rodziny kibitnikowatych stał się poważnym zagrożeniem dla kasztanowców w całej Europie.

***Cameraria ohridella*/szrotówek**

***kasztanowcowiaczek* (nazwasystematyczna), *eukarioty* (domena),**

***zwierzęta*(królestwo), *stawonogi* (typ), *owady* (gromada), *owady uskrzydłone* (podgromada), *motyle* (rząd), *kibitnikowate* (rodzina)**

Długość ciała dorosłego osobnika - 3-4 mm. Rozpiętość skrzydeł - 5-8 mm. Pojaw motyla - od końca kwietnia do połowy września 3-4 generacje. Środowisko lasy i parki z udziałem roślin żywicielskich.

Cykl rozwojowy

Pierwsze dorosłe osobniki szrotówka, wykluwające się z **zimujących w opadłych, niezagrabionych liściach poczwerek**, pojawiają się pod koniec kwietnia. Składają one jaja - pojedynczo, wzdłuż głównego unerwienia liści. Larwy pierwszego stadium wgryzają się do wnętrza blaszki liściowej. W ten sposób powstają żerowiska owada, zwane minami, które osiągają długość 3-4 cm.

Miny są łatwo rozpoznawalne po beżowo-brązowym zabarwieniu liścia. Na jednym liściu może pojawić się nawet do 700 min

To właśnie we wnętrzu miny przepoczwarzają się dorosłe gąsienice. W Polsce szkodnik rozwija zwykle od 3 do 4 pokoleń w ciągu roku. Dorosła ćma składa jednorazowo od 20 do 40 jaj

Opanowane przez szkodnika liście usychają i opadają. Drzewa, próbując odzyskać utraconą równowagę, ponownie kwitną jesienią. W naszych warunkach klimatycznych kwiaty nie mają jednak szans na wydanie owoców. Co więcej, powtórne kwitnienie osłabia drzewa. Zaburzony cykl życia drzew powoduje, że nie potrafią się one przygotować do nadchodzącej zimy - są słabe i często przemarzają. "Po około 10 latach działania szrotówka drzewo całkowicie obumiera. Jednak w większości przypadków osłabiony kasztanowiec ginie z powodu choroby lub - tracąc dekoracyjny charakter - zostaje wycięty. Dane zebrane w Niemczech wskazują na to, że w przeciągu kilku lat od inwazji szrotówka w takich miastach jak Berlin zniknęła większość z 48 tys. kasztanowców" - mówi profesor Łabanowski, specjalista, który bada zachowanie szrotówka.

Szkodnikowi nie strasze ani mrozy, ani upały

Poczwarki szrotówka kasztanowcowiaczka potrafią przetrwać w ciężkich warunkach zimowych, wegetując w liściach aż do wiosny. Przed niskimi temperaturami chroni je włochaty kokon. Z kolei w lecie wysokie temperatury oraz susza przyczyniają się do szybkiego cyklu reprodukcyjnego ćmy, która w takich warunkach jest w stanie wytworzyć pięć nowych pokoleń w ciągu jednego roku.

Z Macedonii do Polski

Szrotówek kasztanowcowiaczek przybył do nas z Macedonii, gdzie pojawił się w 1985 roku nad Jeziorem Ochrydskim. Przez następnych kilkanaście lat rozprzestrzenił się w całej Europie głównie poprzez transport samochodowy i wiatr przenoszący motyle.

Rozprzestrzenianie się szkodnika:

1985 - Macedonia (po raz pierwszy w 1984 roku nad jeziorem Ochrydzkim)

1989 - Austria (okolice Linzu)

1993 - Czechy, Słowacja, Włochy, Francja

2000 - większość krajów Europy

2002 - Wielka Brytania, Ukraina

W Polsce liście kasztanowca uszkodzone przez larwy szrotówka zaobserwowano po raz pierwszy w lipcu 1998 roku na południu Polski.

Główną przyczyną inwazji szkodnika w Europie jest przenoszenie motyli oraz liści z larwami przez transport samochodowy. Stwierdzono, że jako pierwsze zasiedla on kasztanowce rosnące przy arteriach ruchu. Z tych drzew przenoszony jest dalej przez ludzi, zwierzęta, wiatr i samochody na inne drzewa w danym kraju.

Kasztanowiec zaatakowany przez szrotówka kasztanowcowiaczka

Szrotówek niszczy kasztanowce białe zwane popularnie kasztanami, ale może też żerować na kasztanowcu czerwonym i żółtym.

Niestety, ale rozwija się również na jaworze oraz klonie pospolitym, na których przechodzi pełny rozwój do postaci doskonałej.

Obserwuje się przypadki składania jaj na lipach, jednak na tych drzewach do rozwoju nie dochodzi.

<http://www.pomozmykastanowcom.pl/index.php/page/oszrotowku>